

Břetislav Malý

Aplikovaná technologie 1

- Malířské pomůcky: štětce, špachtle, válečky

1. Verze 08. 09. 2017

Text je informační pomůckou pro studium

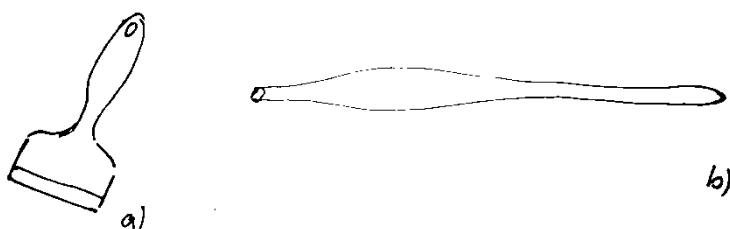
Štětce.....	3
Stavba štětce	3
Typizace štětců	4
Kulaté štětce.....	4
Kulaté štětce vlasové.....	4
Kulaté štětce štětínové.....	5
Ploché štětce	6
Univerzální ploché štětce	6
Ploché štětce na lakování	7
Ploché štětce na lavírování.....	7
Zvláště určené štětce	7
Štětky.....	7
Tupovací štětce.....	8
Retušovací štětce.....	8
Zlatnické pomůcky, fládrovací štětce, štětce na zakázku.....	8
Členění štětců podle chlupu	8
Chlup přírodní.....	8
Štětiny.....	8
Chlupy z části tělové.....	9
Ušní chlup	10
Vlas jezevčí	10
Vlas kozí.....	10
Chlupy z části ohonové.....	10
Vlas kuní	10
Vlas veverčí.....	10
Vlasové štětce.....	11
Syntetický vlas	11
Údržba a skladování štětců.....	11
Aktuální nabídka štětců na trhu	12
Malířské špachtle.....	13
Aktuální nabídka špachtlí na trhu.....	13
Malířské válečky	14

Štětce

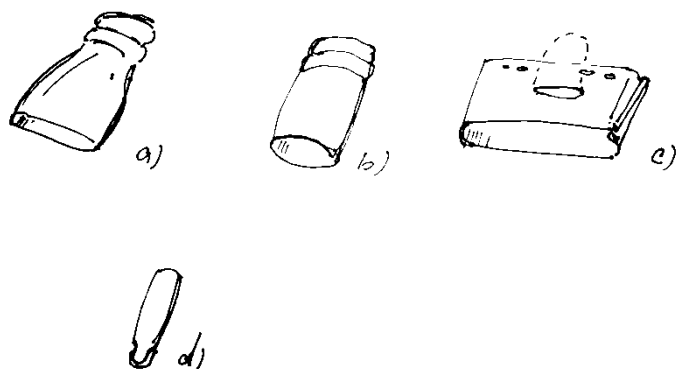
Stavba štětce

Štětec je nástroj, který se v lidské kultuře zakotven od dob jeskynních lidí a patří k těm nástrojům, které se svou koncepcí zcela podřídily práci, pro kterou jsou určeny. Štětec je tvořen z několika částí. Tou první je samozřejmě rukojeť, na kterou jsou pomocí obsádky připevněny chlupy, vlasy, vlákna, štětiny apod.

Samotná rukojeť vychází z toho, jaké množství a jakých chlupů je na ní uchyceno. To je dáno, zejména její robustností. Způsob práce a předpokládané držení štětce zase určuje délku a tvar rukojeti, tak aby nebyla příliš těžká, nebo aby se neprohýbala apod.

Obsádka je z pravidla kovová část, která stahuje chlupy tak, aby štětec nepelichal, a připevňuje je k rukojeti. (U některých starších firem můžeme místo obsádky nelézt „chlupy“ pouze například přivázané.) Obsádka je na štětci velmi důležitá a závisí na ní, jak jsou „chlupy“ připevněny, jak pevně budou staženy, jakému tlaku odolají. Obsádka je ke štětci z pravidla přitlučena, nebo zevnitř přilepena.

- a) Obsádka pro plochý dlouhý štětec
- b) Obsádka pro kulatý štětec
- c) Obsádka pro plochý štětec větších rozměrů, u kterého se uplatňuje klínek mezi štětiny
- d) Obsádka svým zvláštním tvarem může chlupy například roztahovat do vějíře apod.

Konec štětce tvoří samozřejmě něco, na co můžeme nabrat barvu a pomocí čeho jí aplikujeme tak jak chceme, tam kam chceme. Obsádka ke štětci nejčastěji přichycuje různé typy zvířecí srsti, vlasy, ale také syntetická vlákna nebo třeba i varu, molitan, nebo různé traviny.

U specializovaných štětců se můžeme setkat i s odlišnou konstrukcí. Tyto odlišnosti vychází ze specifičnosti práce, pro kterou jsou určeny. (Viz specializované štětce níže)

U některých tipů zejména plochých štětců můžeme mezi „chlupy“ nalézt klínek, který je do nich natlučen vevnitř. Ten zabraňuje pelichání, ale také vytváří tzv. kapsu, do které se dostane více barvy a takový štětec nám umožní více tahů na jedno namočení.

Typizace štětců

Štětce můžeme roztrždit hned několika způsoby. Vždy však hodnotíme několik základních kritérií. To jaký má štětec tvar, tedy jestli je plochý, kulatý, nebo jestli má nějakou zvláštní stavbu. Druhým aspektem jsou chlupy, štětiny, vlákna, která tvoří jejich výplň obsádky. Třetím důležitým aspektem je konkrétní zpracování zmíněných vláken. Tedy to jak jsou vlákna zakrácena, jakou mají hustotu, jak jsou vybrána, namíchána a v konečném důsledku úchytce.

Kulaté štětce

jsou takové, u kterých je lůžko (kovová, plastová, vázaná ... obsádka) ve tvaru kruhu. Můžeme do nich začlenit celou řadu štětců: od kaligrafických vlasových určených ke psaní a tušové malbě, nylonové a vlasové štětce na akvarel, štětinové na olejomalbu a dlouhé linkovací štětce.

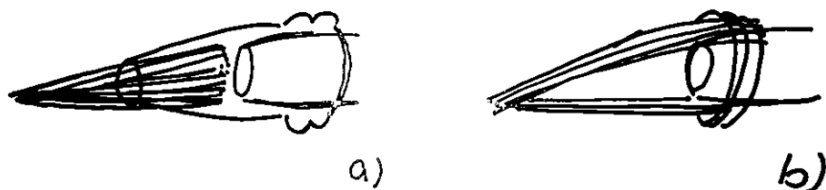
Obecnou vlastností kulatých štětců je však jejich schopnost libovolně měnit směr tahu. Kruhovátá obsádka u kulatých štětců je na rozdíl např. od plochých štětců uzpůsobena tak, aby při pohybu do všech směrů nepoškozovala uchycené chlupy a přitom je přirozeně rovnoměrně vypouštět barvu. Kulaté štětce jsou dokonalým nástrojem pro volnou práci, jako je například akvarel, kaligrafie, tušová malba či volná práce s olejem. Tenké varianty těchto štětců se budou hodit i při práci s detailem, kde nezanechávají typickou stopu plochých štětců.

To jestli je štětec vhodný pro tuš nebo olej je samozřejmě dané vlastností chlupů, kterými je vybaven.

Kulaté štětce vlasové

Velkou skupinu zde tvoří štětce na akvarel nebo kaligrafické štětce na tuš. Tato skutečnost je zapříčiněná zejména stavbou. Kombinace do kulata naskládání, v tomto případě jemných chlupů například kuny, sobola, nebo vlasů umožňuje štětcí nasát velké množství barvy, kterou by štětec měl držet. Barva se z takového štětte uvolňuje podle přitlaku. Chlupy se přitlakem oddálí a umožní barvě vytéci. (Tuto vlastnost mají pouze některé typy chlupů a je dána zejména jejich kosodélníkovým průřezem profilu, a překrývání těchto kosodélníků) Po odlehčení tlaku na štětec se chlupy opět přiblíží a stopa se tak opět zúží. Tak, aby malíř byl schopen přejít z širokého položení až do špičky štětte po jemnou linku.

Některé specializované štětce se nespokojí pouze s jednoduchým naskládáním chlupů či vlasů vedle sebe, ale využívají například odstupňování délky chlupů tak aby byl štětec do špičky. Můžeme se však setkat i s tím, že jsou chlupy naskládány ne do obsádky, ale mezi obsádku a rukojeť. Chlupy v takovém případě vytváří jakousi kapsu, do které se samozřejmě vejde více barvy.

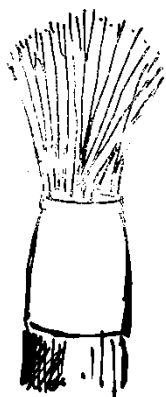

- a) Chlupy jsou umístěny před rukojeť a jsou staženy obsádkou
- b) Chlupy jsou uchyceny přímo k rukojeti

Většina těchto štětců se hodí pro práci s jemnou barvou, Tou je myšlen samozřejmě akvarel nebo tuš. Velmi dobře se však hodí a to platí obecně, kdy malíř pracuje s detailem. Jejich přesnost je neocenitelnou i například při olejomalbě, kde se vzhledem k povaze viskozity těchto nátěrových hmot využívají spíše štětinnové štětce nebo štětce z hovězích ušních chlupů či veverek, které se o barvu neohybají.

Kulaté štětce štětinnové

Štětinnové štětce nejsou naskládány do špičky jako ve většině případů vlasových štětců ale pouze do polokoule a svým roztřepeným charakterem vytváří i mírný vějířek. Zmíněný tvar vytváří charakteristická stavba štětiny, která se v koncové části, tedy v místě tzv. praporku výrazně a nepravidelně třepí. S kulatými štětinnovými štětci se setkáme například při olejomalbě nebo v podobě linkovacích štětců na stěny.

U kulatých štětinnových štětců je schopnost nasát barvu dána pouze délkou štětin. Kterou nalezneme například v případě linkovacích štětců. Obecně se zde však využívá pouze schopnosti variability směru. Zvláštní možnosti udržování barvy v tomto případě nejsou vzhledem k charakteru štětin možné.

Ploché štětce

Ploché štětce mají obsádku ve tvaru obdélníku. Jsou výrazně „mladší“ než kulaté štětce a opět zde nalezneme celou škálu materiálů štětín, chlupů či vláken. Na rozdíl od kulatých štětců není u plochých štětců použití až tak ovlivněné chlupem, ale spíše jejich hustotou skladbou, délkou a hlavně tloušťkou štětce. Jestliže kulaté štětce evokují především volnou práci, tak ploché štětce jsou z pravidla velmi přesně určené, jak tipem práce, tak i druhem barvy. Tato skutečnost je daná i daleko větší provázaností s řemesly. Ploché štětce, jak je i z názvu patrné, jsou určené ke zpracování ploch.

Pokud si tedy vybíráme plochý štětec, tak kromě šířky bychom měli znát tloušťku štětce. Ta nám řekne kolik barvy je schopen štětec nasát. Délka „chlup“ určuje jeho měkkost. Délka či tloušťka je dána i potenciálem chlupu. Tlustý štětec ze štětín bude samozřejmě jinak tlustý než například z veverčího chlupu. Velikost, či robustnost štětce je nutné vždy hodnotit s ohledem na vlastnosti chlupu.

Univerzální ploché štětce

V tuto chvíli se vyhněme plochým štětcům na dlouhých rukojetích pro malbu obrazu nebo na drobnější práci například na stěny. Tyto štětce jsou z pravidla 2 až 3,5 m tlusté a jejich šířka se pohybuje od 0,3 cm a 3 cm. Ploché štětce tohoto typu se zdají téměř nezajímavé. Liší se pouze jemností chlupu.

Výrazně rozsáhlejší a zajímavější území plochých štětců nalezneme ve chvíli, kdy budeme potřebovat větší štětec než jen pro drobné malby. V takovém případě bude zhodnocení štětce probíhat výše uvedeným způsobem. To je dané stavbou štětce. Plochá štětec, jak již bylo uvedeno, pracuje se barvou jiným způsobem. Barvu nenasává tolik jako kulaté štětce, ale je uzpůsoben tak, aby jí zachytil na koncích štětín či vláken a pak jí roztíral a nikoli vypouštěl. Do plochých štětců, se uplatňují chlupy, které barvu dokážou rozetřít, přitom budou držet stejnou stopu. Tedy tak, aby umělec mohl zpracovat plochu.

Vybírají se tedy robustnější chlupy, které mají potřebnou sílu, tuhost a tvarovou paměť. Mimo syntetická vlákna se u plochých štětců setkáme se štětínami, hovězím ušním vlasem nebo i veverčím chlupem.

Vedle malířů tyto štětce hojně využívají natěrači, lakýrníci apod. Pokud však zavítáme do obchodu pro řemeslníky, tak zjistíme, že nabídka těchto štětců je zde daleko širší než v potřebách pro umělce. Ne všechny tyto produkty jsou určeny pro uměleckou činnost. Obecně platí, že bychom si měli vybírat štětce s co největším potenciálem a kvalitou chlupů a zpracování štětce a měli bychom se vyvarovat štětcům na jedno použití, či udělaným ze zbytků. U takových štětců hrozí vypadávání chlupu nebo jejich lámavost. Profesionální natěračské nářadí však těmito neduhy netrpí. Pro orientaci nám poslouží označení, ve kterém se mimo šířky, tloušťky a někdy délky či tvrdosti dozvíme pro nás nejdůležitější údaj tzv. tops. Tato zkratka označuje procento reálně dlouhých chlupů ve štětci. Tedy pokud je štětec označen 90 tops. Tak si můžeme být jisti jeho kvalitou. Štětec má téměř všechny chlupy stejně dlouhé a zarovnané až na hranu štětce. Pokud je štětec označen např. 60 tops., tak 40% jeho chlupu není zarovnáno až do kraje a jejich zakončení může být třeba vprostřed délky ostatních chlupů. Takový štětec se bude lámat a bude nasát barvu výše k obsádce. Takže i po kratší době štětec zatvrdne. Takový štětec je spíše jednorázový pro natření například plotu, nebo něčeho, kde nám nějaký ten chlup nebude vadit a po práci se vyhodí. Štětce s vysokým označením 90 a 95 tops. nám pravděpodobně vydrží mnoho let.

Pokud tedy zvolíme tlustý štětec okolo dvou centimetrů s dlouhým „chlupem“, tak se zřejmě bude hodit například pro olejomalbu nebo akryl. U tohoto typu štětců se nečastěji setkáme se štětinou nebo syntetickým vlasem.

Ploché štětce na lakování

Naopak štětec s velmi krátkým chlupem a poměrně tenký bude velmi tvrdý a bude tedy vhodný spíše k roztírání laků. Lakovací štětce často připomínají stěrku. Lavírovací štětec by se nám o lak mohl ohýbat a roztírání by nebylo snadné. Obyčejný štětec by zase mohl vytvářet kaluže, protože by nasával příliš mnoho laku. Lakovací štětce do konce štětin naberou jen potřebné množství laku, který je většinou poměrně tuhý a díky tvrdosti ho potom před sebou spíše tlačí. Pro běžnou malbu jsou z pravidla nevhodné. I přes obecné vlastnosti lakovacích štětců bychom měli zvážit jeho vhodnost pro použití na obrazy, protože tvrdost štětce by mohla obraz poškodit

Ploché štětce na lavírování

Pro lavírování bude vlas dlouhý, ale tloušťka štětce bude velmi malá. To je kvůli tomu abychom si nenesli příliš barvy najednou. Pro tento typ, se používají z pravidla měkčí štětiny jemný nylonový vlas, aby se barva mohla plynule uvolňovat a lavírovaná plocha byla čistá. Lze je velmi dobře použít i u akvarelu, nebo tam kde chceme, aby vrstva barvy byla tenká.

Plochá stavba štětce také vyžaduje jiné chlupy než štětce kulaté. Vyžaduje, aby bylo možné dát jednotlivé chlupy vedle sebe bez toho, aby se ohnuly. Z toho důvodu se zde využívá v daleko širší míře štětina nebo tvrdší vlas či vlákno.

Tyto předpoklady vychází i ze skutečnosti, že ploché štětce na rozdíl od kulatých nenasávají barvu až ke kořenům, ale pouze do spodní části v oblasti tzv. praporku chlupu, tedy místa, kde se vlas třepí.

Zvláště určené štětce

obecně nemají tak jednoduchou stavbu, jako dvě předchozí kategorie. Je tu z důvodu speciálního určení těchto nástrojů.

Můžeme mezi ně zařadit například štětky, tupovací štětce, retušovací štětce, zlatnické pomůcky, štětce pro fládrování atd.

Štětky

Štětky jsou určeny k pokrytí velké plochy. Jejich stavba je však složitější než u štětců. Na rozdíl od nich se nejedná pouze o stažené chlupy či štětiny do velkého svazku. U štětky je stavba tvořena spoustou malých snopečků vložených do podložky. Ta je většinou dřevěná nebo plastová libovolného tvaru a jednotlivé snopečky jsou od sebe vzdáleny i centimetr.

Podle způsobu výroby rozeznáváme a) štětky lepené – Snopečky se rozdělí např. papírovou šablonou a do podložky se vlepí. Šablona na rozdělení snopečků se po zalepení odstraní. Tyto štětky jsou z pravidla kvalitnější. Vyrábí se ručně a pro chlup se používají kvalitnější štětiny b) štětky zatloukané – štětiny se uchycují skobičkou připravených otvorů v dřevěné podložce. Nevýhodou tohoto způsobu

výroby je, že je pro uchycení skobičkou nutné štětiny přeložit. Tudíž se zkracuje jejich délka. Rozdělení do malých snopečků je z důvodu zamezení rozpadu svazku v důsledku vypadávání chlupů či štětin.

Charakteristickou vlastností štětky je i stejné zarovnání štětin na stejnou délku. U štětců se můžeme setkat s namíchaným chlupem. Vzhledem k rozměrům štětek, které přesahují běžný štětec i několikrát, tak i délka štětiny musí tomuto požadavku odpovídat. Štětky tedy spotřebují ty nejdelší chlupy, které lze od zvířat získat.

Tupovací štětce

Tupovací štětce jsou svou stavbou na první pohled typickým kulatým štětcem. V tomto případě pouze štětiny jsou však zakrácené a srovnané na rovno a jsou daleko silněji svázané. Štětec je uzpůsoben tak aby nenasákl zbytečně barvou a sloužil tedy pouze ke kolmému tupování podkladu.

Retušovací štětce

Jsou zřejmě svým vzhledem nejextravagantnější. Jedná se o štětec, u kterého jsou chlupy srovnány do vějířku ve velmi tenké řadě. Pro tyto štětce je důležitá jejich jemnost, protože se z pravidla používá při posledních povrchových úpravách.

Zlatnické pomůcky, fládrovací štětce, štětce na zakázku

Štětec nemusí sloužit pouze k nanášení barvy, ale například u antistatických chlupů k chytání plátkového zlata, leštění metalových povrchů.

Je možné se setkat i se štětci vyrobených na míru k vytváření nebo narušování struktur například při fládrování.

Členění štětců podle chlupu

Kvalita chlupu štětce je stejně důležitá, jako jeho tvar a vazba. Různé „chlupy“, různě barvu pojmají a různě ji také uvolňují.

Primárně rozeznáváme chlupy přírodní a syntetické.

Chlup přírodní

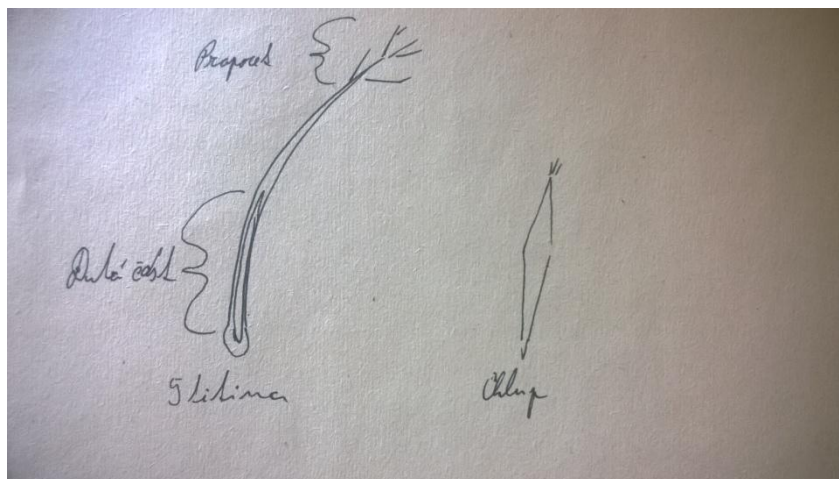
Chlupy podobně, jako lidské vlasy mají svou stavbu. Základem je přirozeně kořenový váček, kterým byl chlup v pokožce vyživován, následně tělo chlupu, které určí jeho délku, ale zejména tvar a pružnost. Na těle chlupu jsou z pravidla i různé vroubky, které výrazně ovlivňují ulpívání nebo naopak odtékání barvy. Na konci chlupu můžeme nalézt takzvaný praporek. Tím je myšleno roztřepení. Přírodní chlupy jsou roztřepené nepravidelně, což umožňuje lepší ulpívání barvy ve štětci.

Štětiny

Nejširší nabídku tvoří štětce a štětky ze štětin. To je dané širokou škálou možností jejich použití od práce v průmyslu až po uměleckou činnost. Štětina je dlouhý pružný chlup s tvarovou pamětí, který je na konci roztřepený. Nejvyšší kvalita štětin se získává z prasat chovaných v chladnějších oblastech. Štětiny získané z takových prasat jsou nejdelší a nejroztřepenější. Štětiny z domácích slívkových chovů nejsou tak kvalitní a nedají se pro malbu vůbec použít. V současné době se většina štětin dováží z horských oblastí v Číně, kde ještě žijí prasata divoce a délka jejich štětin dosahuje až 135mm.

Stavba štětiny: štětina má mírně kónický a prohnutý tvar a uvnitř je dutá, což zajišťuje její pružnost. Na povrchu má drobné vroubky podobné šupinám a na konci je roztřepená. Roztřepení konců štětiny nazývané praporek je důležité proto, aby štětec dokázal držet barvu.

Přírodní štětiny jsou schopné odolat i většině chemikálií, které se při malbě používají. Tyto štětce jsou vhodné zejména pro práci s olejovými a syntetickými barvami. Štětina je přírodní materiál a reaguje na vlhko. Pokud ji použijeme na práci s temperou nebo akrylátem, tak musíme počítat s tím, že na detaily budou vhodnější například syntetické štětce. Na práci s akvarelem jsou příliš hrubé.

„Pokud budete nakupovat štětce v nějaké z průmyslových obchodů, tak kromě vizuálního a hmatového vjemu si můžete přečíst ještě číselnou informaci například takového formátu: 90% Tops, 70 % Tops. Jedná se o to, že štětiny si mohou míchat a pokud si kupujeme levnější štětec, tak v něm mohou být kratší štětiny namíchané, mezi dlouhé. Nejlepší štětce jsou s co největším 90% množstvím štětín stejné délky. Výsledkem tohoto míchání je samozřejmě pokles ceny ale také skutečnost, že barva nebude ulpívat pouze na konci štětiny, ale dostane se hlouběji do štětce, což je u štětinových štětců zcela zbytečné.

Chlupy z části tělové

Jemné vlasy používané pro výrobu štětců mimo štětiny, žíně a umělých vláken se získávají z drobných šelem, hlodavců a hovězího dobytka. Né všechny druhy jsou ke zpracování vhodné. Proto se vybírají konkrétní, níže uvedené druhy zvířat a z nich pouze některé chlupy, které mají potřebnou délku tvar a pružnost.

Chlupy se pouze z živých, nebo čerstvě zabíjených zvířat snímají stříháním. Pro sběr se v žádném případě nedají použít chlupy z uhynulých zvířat. Nastříhaný materiál obsahuje dva různé druhy chlupů: a) Podsada, která obsahuje kratší měkké chlupy, které jsou na spodu srsti a udržují tělesnou teplotu zvířete. Tento materiál je pro svou přílišnou jemnost potřeba oddělit vyčesáním. b) Pesíky jsou pružné pevné chlupy, které podsadu svou délkou výrazně převyšují a tvoří svrchní část srsti, která má již potřebnou odolnost. Stejně jako u štětín, tak i zde platí, že pro sběr chlupů se vybírají zvířata žijících v oblastech s drsnějším podnebím, kde jejich srst dorůstá větších délek.

Jemné vlasy se rozdělují do dvou skupin podle umístění na těle zvířete: z části tělové a z části ohonu.

Ušní chlup

Vlas ušní se získává z ušních boltců hovězího dobytka. Vyznačuje se kruhovým průřezem a pravidelnou kuželovitostí po celé délce. Povrch vlasu je hladký, téměř černý a může být až 85mm dlouhý.

S ušním chlupem se setkáme u plochých štětců, nebo známých školních kulatých štětečků na vodové barvy. Tyto štětce špatně drží barvu a tvar. Docela dobře se však dají použít při jemnějším způsobu olejomalby, kdy nechceme, aby štětec zanechával tak přesnou stopu, která vzniká při malbě nylonovými štětci.

Vlas jezevčí

Jezevčí vlas se získává z celého těla zvířete. Nej kvalitnější chlupy jsou na hřbetu zvířete, kde jsou nejdelší a nejsou poškozené. Ty nej kvalitnější dorůstají do délky až 90mm. Typickým znakem jezevčího vlasu je rovnoměrná kuželovitost, pružnost a jemnost povrchu. I když nepatří k těm nejjemnějším získávaným vlasům, tak se skvěle hodí například pro fládrovací štětce, které jsou schopné vysoké roztažnosti a v zápětí jsou schopné se vrátit do původního tvaru, tak jak to známe například ze štětek na holení. Kvalitově se jezevčí vlas třídí do tří skupin. Jednoduše se dají rozeznat podle zbarvení. Ty nej kvalitnější jsou s typicky přesným zbarvením se světlou špičkou a černou spodní částí, přičemž je přechod těchto barev přesný. Spodní sorta je pak čistě černá.

Vlas kozí

Kozí vlas se získává z těla a brady zvířete. Vyznačuje se kruhovým průřezem vlákna a u špičky je mírně kuželovitý. Charakteristickým znakem je měkkost materiálu se sklonem k cuchání. Na to má vliv malý průměr vlákna a nezviklá délka, která může být až 400 mm a běžně 200 mm.

Uplatníme je zvláště při technikách, kde hraje jistou důležitost i náhoda, jako je opět fládrování. Jejich jemnost zase ocení zlatič při konečném leštění.

Chlupy z části ohonové

Z ohonové části se získává vlas z kuny, lasičky, tchoře, veverka a skunka

Vlas kuní

Důležitým znakem je atypický růst. Kruhový průřez u kořínku se přibližně do jedné poloviny rozšiřuje a dále ke špičce zase zužuje. Špička je dlouhá a pružná zakončená praporkem. Celková délka může být až 60 mm což díky jedinečnému tvaru činí z tohoto chlupu jeden z nej kvalitnějších materiálů pro výrobu jemných štětců. Podobné chlupy mají lasičky a tchoři. Všechny se pak hodí jako štětce akvarelové a retušovací.

Vlas veverčí

Vlas veverka je typický zvláště svým zbarvením. Z pravidla se pro štětce využívá chlupů rezavé barvy, díky níž je mezi ostatními snadno rozpoznáme. Vlas veverka má u kořene kruhový průřez a v poslední třetině je výrazně a i viditelně kuželovitý. Díky délce až 80 mm se hodí i pro ploché štětce, které se uplatňují mezi písmomalíři, malíři porcelánu a keramiky, a dobře ho použijeme i na olejomalbu.

Vlasové štětce

Vlasové štětce jsou primárně určené pro práci s jemnou barvou, jakou je akvarel, tuš, tempera, nebo všeobecně jemná práce, kde nepoužíváme pastu ale lazuru. Nalezneme je tedy hlavně u kulatých štětců. Mezi nejkvalitnější používané chlupy patří sobolí, veverčí, kuní, oslí, tedy ty nejjemnější. Touto jemností předčí i kvalitní nylonové náhražky.

Všeobecně platí, tahy provedené přírodními chlupy nebo štětinami nejsou tak „strohé, fádni“ jako u nylonu. Sériová výroba vlasu neumožňuje udělat každý vlas jiný, jako příroda a proto strojově dělaná vlákna ať už při jejich výrobě je použit sebevětší důvtip, se chovají strojově.

„U speciálních štětců se můžeme setkat i s lidskými vlasy, chlupem z jezevce nebo medvěda, kozy, trávy, poníka atd.“

Syntetický vlas

Syntetické vlasové štětce jsou na výběr výrazně jednodušší. Čím je vlas jemnější tím jsou lepší. Na rozdíl od vlasových štětců je jejich použití výrazně širší. Jejich velkou výhodou je to, že se dají použít i pro ploché štětce, což přírodní vlas nebo chlup neumožňuje tak dobře. Jsou tedy nejvhodnějším nástrojem pro práci s akrylátovými barvami, kde nepodléhají chemikáliím. Současný trh nabízí v této sféře širokou škálu syntetického vlasu: čistě rovné, kónické, duté, tenčené nebo třepené. Velká nabídka je i v oblasti průřezu vláknem, kdy průřez nemusí být kulatý nebo oválný, ale může být třeba hranatý ve tvaru různých „hvězdiček“ co napomáhá ulpívání barvy

U syntetických štětců se můžeme setkat i s kombinací s přírodní štětinou. Je to z toho důvodu, že tvrdší syntetický vlas dokáže barvu roztáhnout a štětina barvu udrží ve štětcí.

Údržba a skladování štětců

Aby štětec dlouho vydržel, tak je potřeba se o něho také dobře starat a udržovat ho čistý a mimo použití suchý!

Pro umytí štětce můžeme pro nejhrušší umytí použít ředidlo a následně jádrové mýdlo. Štětce je potřeba umývat až ke kořenu, kde se barva zvláště u štětinových štětců dobře usazuje.

Pokud jsou štětce umyté, tak je vhodné je nechat ležet. Vázy plné štětců známé z fotografií ateliérů, nejsou ideální. Voda v umytém štětcí z části zůstává a snáze dojde k rozmočení lepidel, nebo uhnití dřeva.

Chlupy mokrého štětce jsou také nabobtnané a výrazně měkčí, což vede ke snížení jejich pružnosti a ztrátě tvarové paměti.

Pokud štětce definitivně zatvrdli, tak je můžeme ponořit do ředidla a nechat nabobtnat. Naschlá barva se pak snáze vyplaví. To se samozřejmě týká barev, které jsou i po zaschnutí alespoň částečně rozpustné. Tuto proceduru však vždy provádíme ve stojánku na odmaččení štětců. Ten funguje tak, že štětec podrží pouze v ředidle, ale nenechá štětec klesnout na dno. Chlupy se tak neohnou a nezničí ještě více. Takový stojánek známe v podobě plechovky, nad kterou je uchycená pružina, do které lze upevnit rukojeť štětce.

Aktuální nabídka štětců na trhu

<http://spokar.cz/>

<http://www.vala-uh.cz/cs/>

<http://kana.czechtrade.sk/>

<http://nielsen.cz/cs/umelecke-potreby/umelecke-stetce>

<http://www.boesner.com/shop/pinsel>

<http://www.makocolor.cz/produkty.php>

Pędzle Kozłowski

Milan

da Vinci

Marabu

Lukas

Kolinski

Malířské špachtle

Malířská špachtle je univerzální nástroj, který můžeme použít pro přípravu barev, ale samozřejmě malbu samotnou. Její užitečnost oceníme zejména u technik, jako je třeba enkaustika, nebo při práci s pastou barvy.

Rozdílem oproti klasické špachtli, kterou použijeme na sádrování je její tvrdost a tvar. Tento tip špachtlí je uzpůsoben pro práci na plátně, tak aby lehce pružila a neprořízla ho.

Pokud si vybíráme malířskou špachtli, tak bychom měli mít představu o jejím použití. Na rozdíl od běžných již zmíněných špachtlí na stěnu je zde výrazně větší škála tvrdosti a tvarů. Dlouhé, úzké a měkké špachtle vhodné pro práci například s olejovou barvou se jsou protipólem na stejné stupnici špachtlí krátkých a tvrdších typickými pro enkaustiku, kdy potřebujete, aby špachtle odolala tlaku vosku.

Aktuální nabídka špachtlí na trhu

<http://nielsen.cz/cs/umelecke-potreby/doplanky/malirske-spachtle/malirske-spachtle-talens>

Malířské válečky

Slouží k pokrytí velké plochy barvou nebo lakem. Na základě plochy a typu barvy se odvíjí jejich konstrukce a stejně jako u štětců je i u válečků důležitá tvrdost a chlup, nebo v jejich případě potah. I válečky však mohou mýt složitější konstrukci, například v podobě více vrstev různých potahů pod.

Molitanový váleček je určený především na práci s vodou ředitelnými barvami, kdy kvalita barvy nevyžaduje kvalitní nástroj. Při práci s molitanovým válečkem mohou ve stopě vznikat bubliny. Jeho výhodou je však zhruba 1cm tlustá vrstva molitanu, která přilehne i na nerovný povrch.

Pro lakování nerovných ploch, nebo natírání takovýchto povrchů barvami, které tvoří bubliny, můžeme použít molitanové válečky povrchovou úpravou. Ta je většinou ve formě jehliček, které bubliny vzniklé ve stopě válečku v zápětí propichují.

Dalším stupněm válečků určených pro menší plochy jsou vlněné válečky. Ty stejně, jako molitan pojмут větší množství barvy či laku, ale bubliny se za nimi netvoří. Váleček je schopen pracovat i s hutnější barvou, jako jsou olejové barvy, nebo barvy syntetické. Nevýhodou takového válečku je kromě vyšší ceny i přilnavost k hrubým povrchům. Ve větší variantě se tento typ válečků používá pro výmalbu prostor.

Válečky pro lakování jsou typické svým velmi nízkým chlupem většinou z mohéru. Jejich tvrdá konstrukce umožňuje barvu před sebou tlačit a rozválet ji na tenkou vrstvu, tak aby nevznikali kaluže. Pro hladkou malbu na desce jsou ideálním nástrojem pro lakování, protože za nimi nevznikají bubliny a vrstva bude stejně silná. Pro lakování obrazů, jsou však příliš tvrdé.

Fasádní válečky tvoří zvláštní kategorii. Zcela zásadně se liší svojí stavbou. Na rozdíl od ostatních válečků, tak jejich konstrukci tvoří pouze tubus a potah, ale mezi těmito vrstvami je ještě změkčující vrstva. Tato konstrukce umožňuje, aby se barva dostala do všech pórů omítky. Potahy se liší typem barvy.

Pro představu mohou být také válečky na vytváření textur, ozdobné, na lepidla...